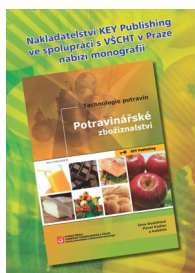

RECENZE

Jana Dostálová, Pavel Kadlec
a kol.:

Technologie potravin – Potravinářské zbožíznalství

Vydalo nakladatelství KEY Publishing
s.r.o. Ostrava, 2014, 1. vydání, formát
B5, 425 stran.
ISBN 978-80-7418-208-2

V květnu 2014 se objevila na knižním trhu nová kniha Potravinářské zbožíznalství, kterou vydalo nakladatelství KEY Publishing pro Fakultu potravinářské a biochemické technologie Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, v pořadí jako čtvrtý titul v edici monografií Technologie potravin. Spoluautory knihy jsou přední odborníci v oblasti potravinářství, pedagogové ústavů Fakulty potravinářské a biochemické technologie VŠCHT v Praze a další spolupracující odborníci.

Výživa a potraviny, zejména jejich kvalita a jejich vliv na zdraví, jsou v současné době předmětem velkého zájmu médií a samozřejmě i veřejnosti. I když stále většina spotřebitelů nakupuje potraviny podle ceny (řada reklam zdůrazňuje výhodnou cenu a nikoliv vysokou kvalitu), stoupá počet těch, kteří si vybírají podle surovinového složení, výživové hodnoty a sensorických vlastností. Sortiment potravin se od začátku 90. let minulého století velice rozšířil dovozem i řadou inovací našich výrobců. U některých tradičních potravin se změnilo jejich složení a spolu s vlivem nových technologií a zvýšeným používáním látek přídatných (aditiv) se změnila i jejich sensorické vlastnosti (chuť, vůně, barva i textura). Díky velkému počtu zavádějících a nepravdivých informací, které se objevují ve všech druzích médií, zejména na internetu, se spotřebitel může, při výběru potravin, rozhodovat velmi obtížně, který výrobek si vybrat a konzumovat. Spotřebitel by měl mít proto alespoň základní znalosti z potravinářského zbožíznalství. Zbožíznalství obecně zkoumá vlastnosti, kterými se zboží stává užitečným člověku, tedy jeho užitnou hodnotu. Pokud se zabývá potravinami, jedná se o zbožíznalství potravinářské. V odborné literatuře se můžeme setkat s různými variantami definice zbožíznalství, včetně zbožíznalství potravinářského. Asi nejjvýstižnější je ta nejjednodušší – potravinářské zbožíznalství je všeobecný popis potravin a jejich hodnocení. Část popisná se zabývá popisem zboží, jeho jednotlivých druhů a jejich vlastností, včetně významu ve výživě. Zabývá se i jeho zeměpisným původem a jeho vlivem na jakost a popisem surovin a technologií výroby. Druhá část zjišťuje, zda zboží odpovídá kvalitě dané legislativou. Někdy je za zbožíznalství označováno pouze hodnocení kvality zboží.

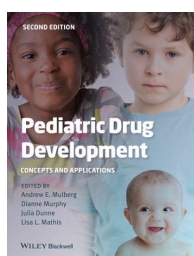
Kniha Potravinářské zbožíznalství by měla vyplnit mezeru na našem knižním trhu a usnadnit čtenářům výběr potravin ze široké nabídky, která na našem trhu s potravinami v současnosti je. Poslední obsáhlejší publikace pojednávající o potravinářském zbožíznalství vyšly na sklonku 90. let minulého století, mnohdy jsou rozebrané a nejsou zcela aktuální.

Koncepce knihy vychází ze zákona 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích, jeho prováděcích vyhlášek a legislativy Evropské unie. Vlastní text je rozdělen do čtyř oddílů, kapitoly jsou číslovány průběžně v celé knize. Oddíl I (kapitoly 1–6) je věnován potravinářské legislativě. Tyto kapitoly nenahrazují platné právní předpisy a v zájmu stručnosti a srozumitelnosti pro širokou odbornou veřejnost si autoři vyhrazují právo na zjednodušení. Oddíl II (kapitoly 7–10) se zabývá kvalitou potravin a její kontrolou. Těžištěm knihy je oddíl III, ve kterém jsou v kapitolách 11–43 popsány potravinářské výrobky seřazené podle příslušných komodit. Každá z těchto kapitol, pojednávající o výrobcích, obsahuje podkapitoly Obecná charakteristika (stručně shrnuté základní definice, rozdělení a popis výrobků), Požadavky na jakost (uvedeno složení, fyzikální, chemické a mikrobiologické požadavky), Význam ve výživě (zdůrazněn význam příslušné komodity v lidské výživě) a Doporučení pro spotřebitele (shrnutí nejdůležitějších rad pro výběr výrobků v rámci dané komodity). V závěrečném oddílu IV jsou zařazeny dvě kapitoly. Kapitola 44 Zbožíznalství a inovace v potravinářském průmyslu reaguje na poměrně rychlou obměnu sortimentu potravinářských výrobků a jejich složení a poslední kapitola 45 s názvem Shrnutí zásad správné výživy zdůrazňuje význam výživy pro lidské zdraví a uvádí Výživová doporučení pro obyvatelstvo České republiky tak, jak je formulovala Společnost pro výživu. Tato doporučení obsahují mimo jiné i hlavní zásady pro výběr potravin pro správnou výživu.

Kniha Potravinářské zbožíznalství je určena pro zájemce z řad spotřebitelů a jako studijní materiál pro studenty středních a vysokých škol zaměřených na potraviny a výživu. Může být dobrým zdrojem informací pro pracovníky ve státní správě, státních kontrolních orgánech ministerstva zemědělství i zdravotnictví, lékaře, jejichž specializace souvisí s výživou, nutriční terapeuté, výživové poradce a i výrobce a distributory potravinářského zboží, ale i laiky s hlubším zájmem o potraviny.

Knihu, která vychází v měkké lamino vazbě s řadou barevných obrázků v textu, je možno zakoupit přes e-shop www.keypublishing.cz a v knihkupecké síti (např. v Univerzitním knihkupectví v Národní technické knihovně v Praze 6).

Pavel Rauch.

Andrew E. Mulberg, Dianne Murphy, Julia Dunne, Lisa L. Mathis:
Pediatric Drug Development

Vydal Wiley-Blackwell 2013, 2. vyd.,
624 stran, pevná vazba
ISBN: 978-1-118-31215-5

Vzhledem k působení a výskytu nežádoucích účinků nebyla většina léků nikdy dostatečně klinicky testována z hlediska bezpečnosti a účinnosti u dětí. Publikace *Pediatric Drug Development: Concepts and Applications* se zabývá problémy v oblasti výzkumu a vývoje léčiv u pediatrické populace. Toto nové vydání se věnuje právním a etickým otázkám v oblasti vývoje léčiv z hlediska zachování bezpečnosti a ochrany, určením vhodných metod pro posuzování vlivu léčiva na organismus u různých věkových kategorií, zejména vzhledem ke stupni zralosti dítěte. Kniha dále mapuje nový vývoj v oblasti biomarkerů a posuny v hledání nepřímých ukazatelů. Autoři v knize nastiňují nové regulační iniciativy v EU, USA a zbytku světa, jejichž cílem je podpořit lepší přístup k bezpečné a účinné léčbě pro děti na celém světě.

Pediatric Drug Development: Concepts and Applications je praktickou příručkou pro všechny, které zajímají aspekty související s výzkumem a vývojem bezpečných a účinných léčivých přípravků v pediatrii. Předložená monografie obsahuje 9 kapitol rozdělených do 47 podkapitol.

První část knihy je úvodem do problematiky vývoje léčebných přípravků u dětské populace. Výzkum prováděný na juvenilních zvířecích modelech bývá již standardně zahrnován do analýz v kombinaci s nálezy u dospělých.

Přesto zůstává více jak polovina léčiv, u kterých nejsou známa data z klinických studií provedených u pediatrické populace. Dále je v úvodních kapitolách knihy shrnuta historie a rozvoj regulí v návaznosti na demografii, populační dynamiku a rozvoj ekonomiky. Následně se autoři zabývají vlastnostmi pediatrické populace v USA a ve zbytku světa a predikují výskyt potenciálních pacientů v různých oblastech.

Monografie dále pojednává o otázkách přístupu k financování vývoje léčiv v pediatrii a dále kompletuje organizace podílející se na regulaci a tvorbě legislativy upravující klinické studie u dětské populace. V návaznosti je v knize dlouze diskutována etická otázka účasti dětí na klinickém výzkumu, kdy dětská populace je hodnocena jako populace zranitelná a je kladen velký důraz na výběr vhodného poměru rizika a potenciálního přínosu. Další část knihy se věnuje neklinickým testům na laboratorních zvířecích modelech, kdy je charakterizována absorpce, distribuce léčiva, metabolismus, vylučování a toxikokinetika. Modelové organismy mají nezastupitelný význam hlavně v oblasti výzkumu léčiv pro vzácná onemocnění. Autoři se dále věnují použití nepřímých ukazatelů v klinickém výzkumu. Náhradní koncový bod není přímo měřen, ale hodnotí se požadovaný terapeutický účinek léčby. Identifikace vhodných klinických a nepřímých ukazatelů pro použití ve studiích je kriticky důležité pro úspěch programu klinického vývoje, a to zejména pro vzácná onemocnění.

Závěrem lze konstatovat, že předložená monografie se stane zdrojem zajímavých informací pro farmaceutické chemiky a technology.

Hana Kratochvílová